

ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULU ÜYESİ OLMAYAN ORTAKLARA TEMSİL YETKİSİ VERİLEBİLİR Mİ?

1. GİRİŞ

Anonim şirketlerde yönetim ve temsil yetkisi, kural olarak yönetim kuruluna aittir. Şirket adına gerçekleştirilen işlemlerin hukuken geçerli olabilmesi için temsil yetkisinin Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygun şekilde kullanılması gerekir. Bununla birlikte uygulamada sıklıkla karşılaşılan sorulardan biri, yönetim kurulu üyesi olmayan şirket ortaklarına temsil yetkisi verilip verilemeyeceği ve bu durumun sosyal güvenlik statüsüne etkisinin ne olacağıdır.

Özellikle aile şirketlerinde veya az sayıda ortağın bulunduğu anonim şirketlerde, yönetim kurulu üyesi olmayan ortaklara temsil yetkisi verilmesi yaygın bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle konunun hem ticaret hukuku hem de sosyal güvenlik hukuku açısından birlikte değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

2. ANONİM ŞİRKETLERDE TEMSİL YETKİSİNİN KULLANILMASI

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre anonim şirketler yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil edilir. Birden fazla yönetim kurulu üyesinin bulunması halinde temsil yetkisi kural olarak çift imza ile kullanılır. Buna karşılık tek kişilik anonim şirketlerde şirketin temsil edilmesi doğal olarak tek imza ile gerçekleştirilmektedir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 365'inci maddesinde şirketin yönetim ve temsilinin yönetim kuruluna ait olduğu hüküm altına alınmıştır. Bununla birlikte Kanun, yönetim kuruluna belirli şartlar altında yönetim ve temsil yetkisinin devredilebilmesine de imkân tanımaktadır.

Kanunun 367'nci maddesinde, esas sözleşmede hüküm bulunması şartıyla yönetimin kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine ya da üçüncü kişilere devredilebileceği düzenlenmiştir. Benzer şekilde 370'inci maddede de temsil yetkisinin bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür sıfatıyla üçüncü kişilere devredilebileceği belirtilmiştir. Ancak kanun koyucu, her hâlükârda en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olmasını zorunlu tutmuştur.

Dolayısıyla yönetim kurulu üyesi olmayan bir ortağa temsil yetkisi verilmesi mümkündür. Ancak bu kişinin temsil yetkisini kullanabilmesi için yönetim kurulunca müdür veya temsilci olarak yetkilendirilmesi ve kanuni şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

3. YÖNETİM KURULU ÜYESİ OLAN VE OLMAYAN ORTAKLARIN SOSYAL GÜVENLİK STATÜSÜ

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin üçüncü alt bendinde anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortaklarının 4/1-b kapsamında sigortalı sayılacağı açıkça hüküm altına alınmıştır.

Buna göre anonim şirket ortağı olmak tek başına 4/1-b kapsamında sigortalılık için yeterli değildir. Sigortalılığın doğabilmesi için ortağın aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olması gerekir.

Bu nedenle anonim şirketlerde yönetim kurulu üyesi olmayan ortaklar, yalnızca ortaklık sıfatları nedeniyle 4/1-b kapsamında sigortalı sayılamazlar.

4. YÖNETİM KURULU ÜYESİ OLMAYAN ORTAKLARIN 4/1-A KAPSAMINDAKİ DURUMU

Yönetim kurulu üyesi olmayan ortakların sosyal güvenlik statüsünün belirlenmesinde, şirket ile aralarındaki hukuki ilişkinin niteliği önem taşımaktadır.

5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre hizmet akdi ile çalışan kişiler sigortalı sayılmaktadır. Kanunda hizmet akdi kavramı, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'ndaki hizmet sözleşmesi ve iş mevzuatında tanımlanan iş sözleşmesini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir.

Türk Borçlar Kanunu'na göre hizmet sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak iş görmeyi, işverenin ise ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir. Benzer şekilde 4857 sayılı İş Kanunu'nda iş sözleşmesi; işçinin bağımlı olarak iş görmeyi, işverenin de ücret ödemeyi üstlenmesi esasına dayanan bir sözleşme olarak tanımlanmıştır.

Bu kapsamda hizmet akdinin temel unsurları;

- İş görme,
- Ücret,
- Bağımlılık,
- Zaman

unsurlarıdır.

Dolayısıyla yönetim kurulu üyesi olmayan bir ortak, ortağı bulunduğu şirkette hizmet akdine dayalı olarak fiilen çalışıyorsa, bu çalışması nedeniyle 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a bendi kapsamında sigortalı sayılmalıdır. Başka bir ifadeyle, ortaklık sıfatı sigortalılığın nedeni değil; şirketle kurulmuş olan hizmet akdidir.

5. TEMSİL YETKİSİNİN SİGORTALILIK STATÜSÜNE ETKİSİ

Uygulamada zaman zaman yönetim kurulu üyesi olmayan bir ortağa temsil yetkisi verilmesinin, bu kişinin sosyal güvenlik statüsünü değiştirip değiştirmeyeceği konusunda tereddüt yaşanmaktadır.

Kanaatimizce temsil yetkisinin verilmiş olması tek başına kişinin 4/1-b kapsamına alınmasını gerektirmez. Çünkü 5510 sayılı Kanun'da 4/1-b kapsamındaki sigortalılık açısından belirleyici unsur, anonim şirket ortağının yönetim kurulu üyesi olmasıdır.

Bu nedenle yönetim kurulu üyesi olmayan ortağın, hizmet akdine dayalı çalışması devam ettiği sürece 4/1-a kapsamında sigortalı bildirilmesi gerekir. Hizmet akdinin sona ermesi halinde ise 4/1-a kapsamındaki sigortalılığı da sona erecektir.

Buna karşılık, Türk Ticaret Kanunu'nun 370'inci maddesi çerçevesinde müdür veya temsilci sıfatıyla kendisine verilmiş temsil yetkisi devam edebilecektir. Zira temsil yetkisi ile sosyal güvenlik statüsü birbirinden bağımsız hukuki kurumlardır.

6. SONUÇ

Anonim şirketlerde yönetim kurulu üyesi olmayan ortaklara temsil yetkisi verilmesi Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde mümkündür. Ancak bu durum, söz konusu ortağın sosyal güvenlik statüsünü kendiliğinden değiştirmez.

5510 sayılı Kanun bakımından anonim şirket ortaklarının 4/1-b kapsamında sigortalı sayılabilmesi için aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olmaları gerekmektedir. Yönetim kurulu üyesi olmayan ortakların ise şirketle aralarında hizmet akdine dayalı bir çalışma ilişkisi bulunuyorsa 4/1-a kapsamında sigortalı sayılmaları gerekir.

Sonuç olarak, anonim şirketlerde temsil yetkisi ile sosyal güvenlik statüsünün birbirine karıştırılmaması; yönetim kurulu üyeliği, ortaklık ve hizmet akdi kavramlarının her somut olayda ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu yaklaşım hem Türk Ticaret Kanunu'nun sistematığına hem de 5510 sayılı Kanun'un sigortalılık esaslarına uygun düşmektedir.

BARIŞ ERDEM DANIŞMANLIK SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU EKİBİ

